

Oudekerksnacht

Ik durf te zeggen dat ik wel wat gewend ben, na alles wat ik heb gezien als ik 's zondags vroeg op het plein aankom. Ik ken het Oudekerksplein in zijn meest ongegeneerde staat, met alle resten van *the night before*. Geroutineerd omzeil ik de grijze plaskruisen en de viesgele poelen die zich daaromheen hebben gevormd. De her en der achtergelaten hopen braaksel rond ik met respect. Braaksel kan miraculeuze schatten in zich bergen, weet ik, zoals alle gelovige Amsterdammers.

Ook de koperen borst die even verderop een harde tepel boven het plaveisel uitsteekt, brengt mij niet in verzoeking, evenmin als de enkele dame van plezier die op de vroege ochtend tot een ander soort communie noodt. Zo is het immers al sinds jaar en dag? De Oude Kerk is nu eenmaal de koudste kerk in de warmste buurt. En heeft de Mensenzoon niet zelf gezegd dat hoeren en tollenaars ons vóórgaan naar het Koninkrijk Gods? Een paar keer heb ik daar al over gepreikt, ik voel me altijd in m'n sas als ik Matth. 21 op het bord zie staan.

Maar deze zondagochtend is alles anders. Dit keer tref ik het plein niet gehuld in slaperige stilte, maar vol volk. Vrouwvolk, zie ik al vanaf de brug. Maar wat zijn dat voor vrouwen in deze buurt? Waar zijn hun hoge hakken en hun diepe decolletés? De dames van plezier zijn weggeplakt achter leuzen en affiches. Verder zie ik louter bloemetjesjurken, plateauzolen en permanentjes rondrentelen.

Ook het plein zelf heeft een totale *makeover* ondergaan. Tussen caravans en bungalowtenten hangen lijfjes, panty's en wollen steunkousen te drogen. Daaronder zie ik picknicktafels met houten boerenbanken en plastic tuintoelen. Op de tafels flessen karnemelksepap, theemutsen en een enkele fles bessen-appelwijn. Vlak bij de krul aan de Voorburgwal pruttelt iets op een petroleumstelletje op een strijklank.

Midden op het plein steekt een grote partytent boven alles uit. Tuincentrum De Wit, Ootmarsum, staat erop. Vanuit het binnenste klinkt een heldere vrouwenstem. Een aantrekkelijke stem. Aarzelend kijk ik op m'n klokje, de dienst van Schrift en Tafel begint al over tien minuten, maar ik kan mijn nieuwsgierigheid niet bedwingen en steek m'n hoofd naar binnen. Aan lange tafels zie ik tientallen vrouwen zitten. Vooraan staat een vrouw op een keukentrap, een jonge blondine met frisse rode koken, die bezig is aan een vlamvend betoog.

'... afgelopen zijn met die uitbuiting!', hoor ik. 'Zij die onderliggen, moeten zich verheffen. We moeten radicaal een einde maken aan de graaicultuur.'

Hoor ik het goed? Worden hier het kapitalisme en de arrogantie van de banken aangevallen? Maar dat gebeurde toch verderop, op het Beursplein? En zo links en revolutionair zien deze dames er waarachtig niet uit.

'Welkom', klinkt het opeens vlak naast me. 'Fijn dat er ook nog mannen zijn die niet alleen maar in vrouwen willen graaien en ze d'r onder willen houden.' Het is de blondine van daarnet. Van dichtbij is ze nog mooier. En jonger: ze kan niet veel ouder zijn dan mijn dochter die nu thuis aan haar huiswerk zit.

'Wij van Occupy de Wallen zijn hier uit het hele land naartoe gekomen om een eind te maken aan de schandvlek van de prostitutie', zegt ze. 'We blijven hier bivakkeren tot de laatste hoererkast gesloten is. Maar mag ik me even voorstellen? Greet is de naam. Blonde Greet.'

'Bl... blonde Greet?', stamel ik. 'Maar die is toch drie jaar geleden vermoord, hier verderop in de Gordijnensteeg?'

'Dat is het juist', antwoordt zij vinnig. 'Zo laconiek als je dat zegt! Alsof het doorgewoond is dat er vrouwen worden mishandeld en vermoord. Ik ben Blonde Greetje uit de polder, kind van 't lage land, en wij zijn hier gekomen om jullie de schellen van de ogen te trekken.'

KERKDIENST AFGELAST lees ik, als ik samen met Blonde Greet door de toreningang de kerk betreed. Dat is me in m'n hele loopbaan nog nooit overkomen! 'We zochten een plek om de was te doen en de baby's te verschonen', legt Greet uit. 'Dus belden we de Stichting De Oude Kerk, je weet wel, die altijd roepen dat de kerk de huiskamer van de stad is. Maar wel eerst betalen, net als bij de heren. Toen hebben we het gebouw maar gekraakt.'

In het hoge koor is een verhit debat aan de gang, waaraan ook een paar mannen deelnemen. Ik herken Janus Lagewiel en Gjalt Tulp, die allebei hun sporen verdiend hebben als hoerenloper. 'Als wethouder Asscher z'n zin krijgt, zijn wij straks de pineut', sputteren ze verongelijkt. 'Dan krijgen we hier het Zweedse model en moeten wij onaneren in de cel.'

'En wat een verlies zou het zijn voor de buurt', vult een D66-achtig yuppentype aan. 'Natuurlijk ben ik zelf nog nooit naar de hoeren geweest, stel je voor, maar als we betuttelend gaan doen, worden de Wallen net een soort kuisheids gordel. Wat zijn nou de Wallekes zonder hoertjes?'

'Ja, leuk hè, die schilderachtige Wallekes', hoor ik Greet uitvaren. 'En die guitige hoertjes die klapjes krijgen van hun pooiertjes en worden gedwongen tot abortusjes en borstvergrotingjes en twaalf uurtjes pezen per dag!'

'Dat bedoel ik nou', gaat ze verder tegen mij en priemt met haar vinger naar de tekst op het fries van het koorhek achter ons. Natuurlijk ken ik die spreuk, over *T Misbruyck in Godes Kerck allengskens ingebracht*, dat weer werd afgedaan in het jaar zeventig-acht. Het misbruik waartoe de paapse kerk was afgegleden, zodat de zegenrijke hervorming nodig was om er in 1578 een eind aan te maken.

'Je hebt op de domineesschool toch zeker wel geleerd waar dat misbruik uit bestond?' informeert Greet.

'Eh ja... de afluathandel. Dat de kerk een soort bank was geworden waar je voor veel geld een mooi plekje kon kopen in het hiernamaals.'

'Goed onthouden, eerwaarde. En hetzelfde geldt voor het hoernumaals. Daar wordt ook iets verkocht dat nooit in geld kan worden uitgedrukt: het zelfrespect van vrouwen. Dat knusse hoerenwereldje is allengs verworpen tot keiharde mensenhandel. Je kerk staat midden op een slavenmarkt, man!'

Intussen is rond Janus en Gjalt een handgemeen ontstaan. Ze dreigen te worden geplet tussen een peloton oprindende moekes uit Barneveld en een delegatie verontwaardigde moslima's uit Bos en Lommer. Boven hun hoofden zie ik deegrollers en papaplus's dreigend heen en weer zwaaien en het ziet er niet best uit voor de moedige prostituuten.

'Eigen schuld', zegt Greet en trekt me mee naar de noordbeuk van het kerk. Een harde trek is verschenen rond haar rode kersenmond en geeft haar iets meedogenloos.

*

Ik stond laatst voor een hoerenkraam, oh, oh, oh... In de Sint-Joriskapel klinkt muziek. Schrijfster Katinka den Herder neuriet mee met het transeptorgel. In de kapel heeft ze haar wonderbaarlijk hoerenshuis opgesteld, het opengewerkte miniatuurmodel van een groot bordeel met alles erop en eraan.

'Vraag maar', moedigt Katinka me aan. 'Dit huis geeft antwoord op alles wat je over het hoeren- dom wilde weten maar nooit durfde te vragen.' Van opzij kijkt Greet me indringend aan. Ze heeft me

bij de hand genomen als gids in mijn eigen kerk – zonder haar zou ik hier vandaag een vreemdeling zijn. Zal ik haar dan nu durven trotseren?

Ik raap al mijn moed bij elkaar en vraag: 'Zijn jullie niet te hard in je oordeel? Hoeren, hoerenlopers en souteneurs zijn toch ook schepselen Gods? En jullie stellen alle hoeren voor als zielige slachtoffers, maar misschien zijn er ook bij die het uit plezier, liefde of roeping doen. Daarin moeten wij progressieve christenen ruimdenkend zijn.'

Katinka zegt niets, maar beweegt haar hand naar een van de kamertjes boven in het hoerenshuis. Het is gesloten, er is alleen een muur te zien, waar een rood koordje uit hangt. Ze trekt er aan en het muurtje klapt open, maar als ik naar binnen kijk, gebeurt er iets vreemds. Om me heen begint alles te draaien, ik voel me opgeheven door een onzichtbare hand en opeens bevind ik me binnen in het hoerenshuis, in het vertrek met het rode koord.

Het is een soort gelagkamer waar ik ben terechtgekomen. Om me heen hangen baardige mannen op ruwhouten stoelen. Ze spreken een taal die ik niet versta, drinken wijn en maken plezier. Een rondborstige matrone met ravenzwart haar knikt me vriendelijk toe, maar voordat ik haar iets kan vragen klapt het muurtje weer dicht en ben ik terug in de Oude Kerk van Amsterdam.

'Ja, dominee, dit is geen gewoon hoerenshuis', glimlacht Katinka. 'Je weet vast wel waar je was?'

'Eh... Rachab?' gok ik. 'Jozua 2, vers 1?'

'Heel goed. Je was even op bezoek bij Rachab de hoer. Zij redde de verspieders van het joodse volk uit de klauwen van de koning van Jericho door ze te verbergen in haar bordeel. Ze was een hoer en ook een nobele vrouw. Daarin is de bijbel ruimdenkend, dominee: hoeren zijn even achtenswaardig als andere vrouwen.'

'Maar nu je tweede vraag. Zijn er hoeren die puur uit vrije keuze en uit eigen voorkeur hun lichaam verkopen?' Dit keer gaat Katinka's vinger naar beneden en zowaar... helemaal onder in het hoerenshuis zie ik een klein rood deurtje met het opschrift 'De gelukkige hoer'.

'Je mag naar binnen', zegt Katinka, 'maar weet wel waar je aan begint... je kent nu de krachten van dit huis.'

Beduusd staar ik naar het deurtje. Het huis van de Heer heeft vele kamers, maar welke zal ik binnengaan? Boven me jengelt het deuntje verder: *... de hoerenkoopman ging op reis, de hoeren raakten van de wijs, ze deden allemaal zó...* Het lijkt wel of het orgel op hol slaat, steeds sneller gaat de muziek, en dan voel ik opnieuw de onzichtbare hand die me optilt en weer neerzet, nu vlak voor die rode ingang met het bordje 'De gelukkige hoer'.

Daar zwaait de deur al open. Een prachtige vrouw in sexy ondergoed glimlacht me verleidelijk toe. Ze is blond, heeft zwarte jarretellen en rode koken... maar dat is Greet! Blonde Greetje uit de polder wenkt me en gaat me voor, het hoerenshuis in. Van achteren ziet ze er nog begeerlijker uit. Greetje, wat ben je toch mooi! En dan te bedenken dat ik, als ik aan haar boezem ga liggen, alleen maar bijdraag aan haar geluk. Wie zou daar iets op tegen kunnen hebben? Dit is volgens mij wat ze een winwinstsituatie noemen...

Dan gaat een tweede deur open, ik zie een smal bed van skaileer. Een badhanddoek, een paar rollen gebloemd keukenpapier, een voordeelpak condooms. Greetje komt naar me toe en zegt: 'Je weet toch dat ik alleen je gids ben? Ik wens je veel plezier.' En weg is ze.

Op het bed zit een vrouw, haar rug naar me toe. Ze is jong, even jong als Greet. Langzaam draait ze zich om. Ik zie een bleek gezicht, een mond die zich plooit in een bevroren grijns en die een vervallen gebit blootgeeft. Ik ken dat gezicht toch... dat is... maar dat is... Dan hoor ik haar stem, de stem van mijn dochter: 'Kom maar, pappie, kom en maak me gelukkig...'

Ik voel hoe alle kracht wegvloeit uit mijn leden en hoe ik wervelend neerdwarrel in een peilloze diepte.

*

Ik wil mijn ogen opslaan maar het lukt niet goed, ze staan vol vocht. Zijn het tranen? Ik probeer ze te drogen, maar mijn blik blijft troebel. Als ik omhoog kijk, zie ik vaag de contouren van de Oudekerkstoren. Iemand moet de kerk heen en weer hebben geschud, want er dwarrelen witte vlokken neer.

Hoelang lig ik hier al? Het is nacht en om me heen zie ik het plein, bedekt met een witte wade. Een en al schoonheid en sereniteit ademt het eeuwenoude stadstafereel. Wat een verschil met de pikzwarte, zondige rottens die ik in mijn lendenen bevind.

Het Occupy-dorp staat er nog, maar oogt verlaten. Ook de kerk is donker en leeg. Moeizaam richt ik me op om de zware gang naar huis te aanvaarden. Hoe kan ik mijn vrouw en kind nog ooit onder ogen komen?

Dan, terwijl ik houvast zoek tussen een terrastafel met gourmetstel en een Kipcaravan, vliegen de kerkdeuren open en word ik overspoeld door een cascade van klanken. Het grote Vater Müllerorgel is losgebarsten in... hoor ik het goed?... de Pooierballade uit de *Dreigroschenoper*. Uit den hoge klinkt ijl gezang: *Das war so schön in diesem halben Jahr, in dem Bördell wo unser Haushalt war...*

In de kerk heerst nog steeds duisternis, maar boven mij word ik een vreemd schijnsel gewaar. Een wolk van roze roesjes schemert door de sneeuwjacht en verdicht zich tot een beeld, een dubbele beeltenis die langzaam neerdaalt op het plein. Door de mistige cirkels die het vocht onder mijn oogleden heeft gevormd, zie ik twee identiek uitzierende vrouwen op leeftijd opdoemen, stevig uitgevoerd op hun kleine fragiele vleugels na.

'Z... zzijn jullie engelen?' prevel ik, nu helemaal van de wap af. De twee barsten uit in een klaterlach die resoneert tot in alle hoeken van het plein en porren elkaar in de zij. 'Nee, wij zijn de stiertjes uit de Koestraat', gieren ze, 'tegenwoordig de fabulous furry Fokkens sisters.'

'Wat een schatje seg Martine, een echt gesjiewes', gaat de ene voort, terwijl ze me aan haar gulle boezem drukt. 'Eigenlijk wou ik achter het raam vandaan', zegt de ander, 'maar als ik hém sie zou ik puur voor me plesier gaan sitte. Er zijn ook goeie mannen, daar doe je 't voor, toch, Louise?'

Ze trekt me naar zich toe en daar word ik in vier zachte blanke armen boven het plein uit getild en met rustige vleugelslagen opwaarts gevoerd, en huiswaarts naar vrouw en kind.